

шарена и *Пуста младост*) в съпровод на гоцеделчевската зурнаджийска група Лиманови в албума си “Пуста младост” [D.4].

Поредицата албуми на Селим и изданията на Отворено общество илюстрират превес на идеологическата над комерсиалната мотивация. Трите касети са предназначени повече за локална аудитория, която има информация и отношение към зурнаджийската музика. Преобладават реликтни музикални образци (*Русалийски игри*) и музика, съпровождаща типични за района обредни и танцови практики. Издателят е син на един от най-изтъкнатите местни строители на фолклоризма Костадин Руйчев – хореограф на ДАНПТ “Пирин” и автор на сборници за сценични разработки на танци. Самият изпълнител Селим Демиров, както вече беше посочено, има съзнанието, че е един от последните носители на стар местен зурнаджийски репертоар, че единствено той може да го съхрани и предаде чрез свиренето си с танцови групи, участия във фестивали и записване на албуми.

Албумът на “Тега Ню”, представящ зурната като един от традиционните български инструменти, съчетава комерсиалното и идеологическото и за пръв път си поставя задачата да представи зурната от Югозападна България пред света (за това говорят заглавието и обложката на английски език, включването му в Интернет страницата на компанията, представянето му на Мидем).

* * *

В началото на ХХІ век зурнаджийската музика в Югозападна България съществува паралелно в традиционни и съвременни изпълнителски контексти. В тях тя изпълнява различни функции.

Отгласи от старинни магическо-ритуални функции могат да се открият в свиренето през *Поганите дни* и на *Сурва*, при *русалиите* (*франгалиите*) и маскарадните дружини. Като звукова проекция на водача на русалийската дружина зурнаджийско-тъпанджийската група с музиката си организира, направлява и въвежда участниците в дружината в ритуалните им роли, като се включва в посвещаването им в езотерично знание. Като свирач, пръв помощник на водача, зурнаджията участва в шаманската му мисия. В контекста на мъжките ритуални игри този факт е отбелязван от Д. Маринов, М. Арнаудов и Св. Захариева [Захариева, 1998:176].

В днешната зурнаджийска практика има следи и от още един тип традиционна функция на музиката – сигналната. При сватби и спортни състезания (борби, *кушии* и др.) зурните и особено тъпаните дават знак за начало на обряда, открояват действията в отделни негови моменти. Сигнална функция, подобна на ролята им във военните оркестри, изпълняват зурнаджийските групи по днешните футболни мачове – водят привържениците на отбора, повдигат духа на своите в сблъсъка с чуждите. Сигнална функция имат тъпаните и зурните при новогодишните мъжки обреди – те оповестяват събирането на дружината, отбелязват звуково началото на шествието при *франгалии* и *станчинари*.

В единични случаи се откроява и една неприсъща на зурните като музикален инструмент функция – епическата. Когато зурнаджиите представят историята на Лазо Пеливан, те разказват, показват с жестове и танцови движения, но главно свирят, за да изобразят борбата на протагониста Лазо с антагонистите друговерци.

По свой специфичен начин зурните изпълняват и практическа, утилитарна функция.